

NORSK TIPPING AS
Postboks 4414
2325 HAMAR

Saksbehandler
Monica Alisøy Kjelsnes

Vår dato
26.06.2024

Deres dato

Deres ref.

Norsk Tipping AS - varsel om vedtak om overtredelsesgebyr

1. Innledning

Lotteritilsynet viser til melding fra Norsk Tipping 9. mars 2024 om feilutbetaling av en premie på 25 millioner kroner fra et spill i spillkategorien KongKasino. Vi viser også til øvrig korrespondanse i saken og sist til Norsk Tippings brev av 14. mai 2024.

2. Sakens bakgrunn

Lotteritilsynet ble oppringt av Norsk Tipping 9. mars 2024 med informasjon om at det hadde skjedd en alvorlig feil ved ett av kasinospillene. Den 8. mars 2024 ble Norsk Tipping kontaktet av en kunde som hadde fått utbetalt en premie på 25 millioner kroner fra spillet KongKasino som vedkommende antok var feil.

Lotteritilsynet fant grunnlag for å undersøke saken nærmere og innhentet i perioden 12. mars til 14. mai 2024 opplysninger og dokumentasjon fra Norsk Tipping med informasjon om årsaken til feilutbetalingen, selskapets oppfølging av hendelsen, og selskapets rutiner og kontroller med utbetalinger av premier.

Norsk Tipping har i korrespondanse med Lotteritilsynet opplyst at årsaken til feilutbetalingen var en uventet feil i spillet den 1. mars 2024, at feilen er rettet og at spilleren har betalt tilbake premien til selskapet i tråd med kundeavtalen. Norsk Tipping har videre opplyst at feilen som oppstod, var en type feil som ikke har oppstått eller vært kjent for Norsk Tipping tidligere. Etter at det likevel oppstod en slik uventet feil har Norsk Tipping identifisert uriktige transaksjoner som ikke blir avdekket før etter at de er gjennomført som en potensiell sårbarhet. Norsk Tipping har etter dette iverksatt korrigerende tiltak som innebærer kontroll av alle premier på, eller over, 100 000 kroner fra KongKasino.

3. Varsel om illeggelse av overtredelsesgebyr

Lotteritilsynet varslers om at vi med hjemmel i pengespilloven § 36 jf. forvaltningsloven § 16, vurderer å illegge Norsk Tipping et overtredelsesgebyr på 4 500 000 kroner grunnet følgende brudd på pengespilloven:

3.1 Brudd på krav om tiltak for å sikre ansvarlige pengespill jf. pengespilloven § 7

Pengespilloven § 7 stiller krav om at tilbydere av pengespill skal ha tiltak for å sikre ansvarlige pengespill.

Etter pengespilloven § 7 tredje ledd skal tilbydere av pengespill som krever tillatelse, ha tiltak, tilpasset typen pengespill, for å motvirke spilleproblemer. Et ansvarlighetstiltak for å redusere risikoen for spilleproblemer er premiebegrensninger i pengespill som har høy risiko for å skape spilleproblemer. KongKasino er kategorisert som et slikt spill. For Norsk Tippings KongKasino er det fastsatt i pengespillforskriften § 32 tredje ledd at maksimal premie ikke skal være høyere per spillsekvens enn 100 000 kroner. I tillegg er det tillatt med en jackpotpremie på inntil 5 millioner kroner.

Norsk Tipping har opplyst til Lotteritilsynet at de ved en feil har utbetalt en spiller 25 millioner kroner i premie fra spillet KongKasino.

Etter Lotteritilsynets vurdering innebærer utbetalingen av en premie på 25 millioner kroner fra KongKasino et brudd på premiegrensene som er fastsatt for dette pengespillet i pengespilloven § 7 tredje ledd jf. pengespillforskriften § 32 tredje ledd. Lotteritilsynet kan ikke se at det er av betydning for vurderingen at utbetalingen skyldtes en feil og at spilleren har betalt tilbake premien til Norsk Tipping i samsvar med kundeavtalen. Det avgjørende er etter vårt syn at det faktisk har skjedd en utbetaling utover de maksimale premiegrensene som gjelder for pengespillet. I denne sammenheng finner vi også grunn til å bemerke at utbetalingen også var vesentlig høyere enn den tillatte jackpotpremien i pengespillet på 5 millioner kroner. Forskning viser at høye jackpotpremier kan virke triggende på spillere med risikoatferd, og grensen på 5 millioner kroner i jackpotpremier er satt for å forebygge mot spilleproblemer. Vi viser her til høringsnotatet til pengespillforskriften punkt 4.2.3 hvor dette er omtalt.

3.2 Brudd på krav om tiltak for å sikre trygge pengespill jf. pengespilloven § 8

Pengespilloven § 8 stiller krav om at tilbydere av pengespill skal ha tiltak for å sikre trygge pengespill.

Etter pengespilloven § 8 første ledd skal tilbydere av pengespill gjennomføre pengespillene på en redelig måte som er egnet til å vinne allmennhetens tillit. Dette innebærer blant annet at pengespilltilbyderne skal påse at pengespillene er tilstrekkelig sikret mot feil, misbruk og manipulering jf. pengespillforskriften § 6 første ledd bokstav c).

I forarbeidene til pengespilloven § 8, Prop. 220L (2020-2021) Lov om pengespill, punkt 10.2.5.2, er det fremhevet at det er et viktig hensyn i norsk pengespillpolitikk at spillerne kan stole på at regulerte pengespill foregår redelig og rettferdig. Forarbeidene fremhever at tilbydere av pengespill bør sikre «*at pengespillene blir korrekt gjennomført med trygge registreringsløsninger, sikre betalingsløsninger for innsats, og en garanti for at trekningen foretas på en tilfeldig måte og at premier utbetales i henhold til avtalen.*» For å vise at man har oppfylt kravet til å sikre at spillene foregår på en redelig måte som forbrukerne kan ha tillit til, «*må tilbyderen kunne vise til at det har blitt gjennomført en vurdering av hvilke sikkerhetstiltak som er nødvendige, tilpasset de ulike spilltypene.*» Det er også «*tilbyderens ansvar å sørge for at det eksisterer gode nok systemer for å sikre at gevinsten blir utbetalt på korrekt måte, og tilbyderen må bære risikoen for eventuelle feil som ikke forbrukeren selv forstod eller burde ha forstått at skyldes en feiltakelse.*»

Opplysningene og dokumentasjonen som Lotteritilsynet har mottatt fra Norsk Tipping i saken viser at selskapet har etablert en rekke rutiner og tiltak for å sikre at selskapet har kontroll med utbetalinger av premier fra KongKasino.

Opplysningene i saken viser likevel at sikkerhetstiltakene som Norsk Tipping hadde etablert på tidspunktet for hendelsen, ikke var tilstrekkelige til å sikre korrekt utbetaling av premie i samsvar med regelverket på spillet KongKasino. Feilutbetalingen av en premie på 25 millioner kroner fra KongKasino ble ikke fanget opp gjennom Norsk Tippings etablerte kontroller og ble først oppdaget etter at

utbetalingen hadde skjedd, og etter at spilleren selv hadde informert selskapet. Lotteritilsynet vurderer dette som en alvorlig systemsvikt.

Norsk Tipping har opplyst at årsaken til feilutbetalingen var en uventet feil som det var vanskelig å forutse. Opplysningene vi har mottatt fra Norsk Tipping i saken kan tyde på at selskapet på tidspunktet for hendelsen kun gjennomførte tilleggskontroller som kunne avverget denne typen feilutbetalinger for premier over 50 millioner kroner. Etter vårt syn er denne terskelen for tilleggskontroller for høy. Vi viser til at Norsk Tipping tilbyr flere pengespill der de forskriftsfastsatte premiegrensene er satt betydelig lavere av hensyn til å forebygge mot spilleproblemer, og at det er svært sjelden det blir utbetalt premier over 50 millioner kroner fra selskapet. Norsk Tipping har også opplyst at de etter hendelsen med feilutbetalingen har identifisert et behov for, og har innført, tilleggskontroller for premier på eller over premiegrensen på 100 000 kroner fra KongKasino.

Det er fastsatt i pengespilloven § 7 tredje ledd jf. pengespillforskriften § 32 at kasinospillet KongKasino ikke skal ha høyere premier enn 100 000 kroner per spillsekvens og inntil 5 millioner kroner i jackpot. Etter Lotteritilsynets vurdering innebærer dette at Norsk Tipping som et minimum må ha sikkerhetstiltak for dette pengespillet som setter selskapet i stand til å avdekke og stanse utbetalinger av premier som overstiger grensene som er fastsatt, før utbetalingen gjennomføres. Dette særlig av hensyn til å motvirke spilleproblemer og for å sikre at pengespillene foregår på en måte som spillerne har tillit til. At Norsk Tipping vil kunne kreve tilbake eventuelle feilutbetalinger fra spillerne i henhold til kundeavtalen, er etter vårt syn ikke et hensyn som kan tillegges vekt i vurderingen. Vi viser til at Norsk Tipping som pengespilltilbyder har et eget ansvar for å påse at pengespillene gjennomføres i samsvar med pengespilloven, og at kundeavtalen ikke reduserer disse forpliktelsene.

Lotteritilsynet har etter dette kommet frem til at Norsk Tipping på tidspunktet for hendelsen ikke hadde etablert nødvendige sikkerhetstiltak knyttet til utbetalinger av premier fra KongKasino. Etter Lotteritilsynets vurdering innebærer dette et brudd på pengespilloven § 8 første ledd jf. pengespillforskriften § 6 første ledd bokstav c).

4. Overtredelsesgebyr

4.1 Ileggelse av overtredelsesgebyr

Lotteritilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved forsettlig eller uaktsomt brudd på § 7 første eller tredje ledd eller § 8 dersom overtredelsen er vesentlig eller har skjedd gjentatte ganger, jf. pengespilloven § 36.

Overtredelsesgebyr er å anse som straff etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 6. Det er derfor nødvendig med klar sannsynlighetsovervekt for lovbrudd for at Lotteritilsynet skal kunne ilegge overtredelsesgebyr.

Når det gjelder bruken av overtredelsesgebyr fremgår det av forarbeidene til pengespilloven, Prop. 220 L (2020-2021) Lov om pengespill, punkt 16.6.4 at «*Lotteritilsynet kan velge å ilegge overtredelsesgebyr etter en konkret helhetsvurdering av om det er hensiktsmessig med en slik reaksjon.*» Videre fremgår det at «*overtredelsesgebyr bare skal kunne ilegges for de alvorligste bruddene*», og «*ikke ilegges før andre forvaltningsreaksjoner er vurdert.*»

Norsk Tippings utbetaling av 25 millioner kroner i premie til en spiller på KongKasino innebærer et brudd på de maksimale premiegrensene som gjelder for dette pengespillet fastsatt i pengespilloven § 7 tredje ledd jf. pengespillforskriften § 32 tredje ledd. Utbetalingen innebærer også et brudd på kravet om at pengespillene skal være tilstrekkelig sikret mot feil fastsatt i pengespilloven § 8 første ledd jf. pengespillforskriften § 6 første ledd bokstav c). Begge bruddene kan være grunnlag for overtredelsesgebyr jf. pengespilloven § 36. Lotteritilsynet vurderer at det er klar sannsynlighetsovervekt for at feilutbetalingen er en overtredelse av disse bestemmelsene.

Feilutbetaling av 25 millioner kroner i premie til en spiller på KongKasino er etter Lotteritilsynets vurdering en alvorlig overtredelse av pengespilloven. For at regelverket skal ha tilstrekkelig effekt og virke etter sin hensikt er det etter Lotteritilsynets vurdering nødvendig med en reaksjon i denne saken. Lotteritilsynet har

vurdert, men kan ikke se, at det er andre forvaltningsreaksjoner som pålegg om retting, tvangsmulkt eller tilbakekall av tillatelse som er aktuelle å ta i bruk på denne overtredelsen.

Lotteritilsynet vurderer videre overtredelsen som vesentlig på grunn av feilutbetalingens størrelse, og at den skjedde i et pengespill som har høy risiko for å skape spilleproblemer. Ifølge siste befolkningsundersøkelse fra Universitet i Bergen med data fra 2022 er 27,3 prosent av spillerne av kasinospill hos Norsk Tipping i kategoriene moderat risiko eller problemspiller. Sammenlignet med andre spill er det da relativt stor sannsynlighet for at feilutbetalingen kunne ført til at en spiller med spilleproblem, eller med risiko for å utvikle spilleproblem, ville hatt svært mye penger å spille for. Overtredelsen gjelder også brudd på to sentrale bestemmelser i pengespilloven fastsatt for å sikre ansvarlige og trygge pengespill, som hver for seg kan gi grunnlag for å ilegge overtredelsesgebyr.

Regelverket krever et høyt sikkerhetsnivå og Norsk Tipping har som enerettstilbyder, og den største tilbyderer av pengespill i Norge, et særlig ansvar for å sikre at pengespillene som tilbys gjennomføres i samsvar med regelverket.

Saken viser en alvorlig systemsvikt i Norsk Tippings sikkerhetstiltak knyttet til utbetalinger av premier fra KongKasino, og Lotteritilsynets vurdering er at overtredelsen er uaktsom. Vi legger da til grunn at overtredelsen i dette tilfellet enkelt kunne ha vært forhindre gjennom de korrigerende tiltakene som Norsk Tipping raskt innførte i etterkant av hendelsen.

Lotteritilsynet har etter dette kommet frem til at vilkårene for å ilegge Norsk Tipping et overtredelsesgebyr for feilutbetalingen av 25 millioner kroner i premie på KongKasino er oppfylt, og at det er hensiktsmessig.

4.2 Utmåling av overtredelsesgebyr

Etter pengespillforskriften § 100 kan overtredelsesgebyr etter pengespilloven § 36 ilegges foretak med inntil ti prosent av foretakets omsetning i Norge året før gebyret fastsettes. For spillsselskaper skal det tas utgangspunkt i omsetningen etter fradrag av utbetalte premier. I vurderingen av overtredelsesgebyrets størrelse, kan Lotteritilsynet blant annet ta hensyn til

- a. overtredelsesgebyrets preventive virkning
- b. overtredelsens grovhet og varighet
- c. overtrederens grad av skyld
- d. overtrederens økonomiske evne
- e. fordeler som er oppnådd eller kunne vært oppnådd ved overtredelsen
- f. graden av samarbeid med myndighetene
- g. eventuelle tidligere overtredelser av reglene om pengespill.

Lotteritilsynet vil med utmålingen av overtredelsesgebyr i denne saken særlig ta hensyn til gebyrets preventive virkning, overtredelsens grovhet og varighet, overtrederens grad av skyld, overtrederens økonomiske evne og graden av samarbeid med myndighetene.

I skjerpene retning legger vi vekt på størrelsen på feilutbetalingen, og at denne i vesentlig grad overstiger premiegrensene som gjelder for spillet KongKasino. Videre legger vi vekt på at feilutbetalingen skjedde i et kasinospill som har høy risiko for å skape spilleproblemer, og at feilen ikke ble oppdaget før utbetalingen ble gjennomført og spilleren tok kontakt med Norsk Tipping. I skjerpene retning tillegges det også vekt at årsaken til feilutbetalingen var svikt i Norsk Tippings sikkerhetstiltak som med enkle midler kunne vært unngått.

I formildende retning legger vi vekt på at feilutbetalingen fremstår som et engangstilfelle, og at Norsk Tipping umiddelbart etter at de oppdaget feilen iverksatte tiltak for å hindre at det skjer flere tilsvarende feilutbetalinger. Videre legger vi vekt på at Norsk Tipping på eget initiativ informerte Lotteritilsynet om feilutbetalingen kort tid etter at de ble kjent med den. Lotteritilsynet vurderer også samarbeidet med Norsk Tipping i saken som godt og opplever at selskapet har bidratt til sakens opplysning.

Etter en helhetsvurdering av saken og overtredelsens alvor mener Lotteritilsynet at et eventuelt overtredelsesgebyr på 4 500 000 kroner er riktig. Dette utgjør omtrent 0,05 % av Norsk Tippings omsetning etter fradrag for utbetalte premier, som var på 9 270 000 000 kroner i 2023.

5. Dere har rett til å uttale dere

Vi gjør oppmerksom på at dette er et forhåndsvarsel, og ikke et endelig vedtak, jf. forvaltningsloven § 16. Før vi fatter vedtak, har dere rett til å uttale dere i saken. Frist for uttale settes på grunn av sommerferien til **12. august 2024**. Eventuell uttalelse sendes til postmottak@lottstift.no. Husk å oppgi saksnummer.

Et overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon. Vi gjør derfor oppmerksom på at dere på dette stadiet i saken har rett til ikke å svare på spørsmål eller utlevere dokumenter som kan utsette dere for en slik sanksjon, jf. forvaltningsloven § 48.

Med hilsen

Monica Alisøy Kjelsnes
seniorrådgiver jurist

Tore Bell
konstituert avdelingsdirektør for pengespill

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur